

The Psycho-social Correlates of Rights Respecting Communications Behavior Focusing on Social Media of Undergraduate Students¹

Yaowalak Tiawilai²
Duchduen Bhanthumnavin³
Duangduen Bhanthumnavin⁴
Ngamta Vanindananda⁵

Received: May 07, 2018

Accepted: May 25, 2018

Abstract

The aim of this study was to investigate the importance, quantity and sequential predictors of rights respecting communications behavior focusing on social media with social situational factors, psychological traits and psychological states. This research was a correlational-comparative study based on the interactionism model as a conceptual research framework. A sample of 702 undergraduate 3rd and 4th year. Random sampling by multi-stage quota random sampling was done. Multiple Regression (enter and stepwise method) and Three-Way Analysis of Variance were used to analyze the data. Data were analyzed in the total sample group and in the various 12 subsamples group. Twelve independent variables were found to be predictive of the adhering communications behavior focusing on social media. 1) In the total sample group, results show all independent variables together explained 64.6%. The important predictors were the favorable action tendency using social media, perceived behavior control in using social media, future orientation and self-control, loving and reasoning child rearing practices, moral identity and collectivism. 2) In the subsamples group, the variables could account for 58.1% to 69.7%. The highest predictive percentage of 71.9% was found in the group of undergraduate students in science majors. In addition, the students risk group with the fewer adhering communications behavior focusing on social media such as male student, the students with a major education, science and communication arts, the students with a low GPA. These results have important implications for further research and promoting interventions for adhering communications behavior focusing on social media.

Keywords: rights respecting communications behavior, action tendency using media, social media

¹ This Paper submitted in partial fulfillment of Master's thesis in Social Development Administration

² Graduate student, The Graduate School of Social and Environmental Development, National Institute of Development Administration, Email: yaowalak.tiawilai@gmail.com

³ Associate Professor at The Graduate School of Social and Environmental Development, National Institute of Development Administration

⁴ Professor at The Graduate School of Social and Environmental Development, National Institute of Development Administration

⁵ Associate at Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot University

ปัจจัยเชิงเหตุทางจิตและสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี¹

เยาวลักษณ์ เตียววิสัย²

ดุจเดือน พันธมนาวิน³

ดวงเดือน พันธมนาวิน⁴

งามตา วนินทานนท์⁵

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาตัวแปรเชิงเหตุที่สำคัญ ปริมาณ และลำดับตัวทำนายในลักษณะสถานการณ์ จิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตามสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โดยศึกษาความสัมพันธ์เชิงเปรียบเทียบ ใช้แนวคิดพื้นฐานจากรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 และ 4 จำนวน 702 คน สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนและกำหนดโควตา ใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบ Enter และแบบ Stepwise และความแปรปรวนแบบสามทาง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในกลุ่มรวมและใน 12 กลุ่มย่อย ผลวิจัยพบว่า ตัวแปรอิสระ 12 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิ 1) ในกลุ่มรวมได้ร้อยละ 64.6 ตัวทำนายสำคัญ คือ ความพร้อมที่จะใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล เอกลักษณะทางจริยธรรม และกลุ่มนิยม 2) ทำนายในกลุ่มย่อยต่าง ๆ ได้ ระหว่างร้อยละ 58.1 ถึงร้อยละ 69.7 โดยสามารถทำนายได้สูงสุดร้อยละ 71.9 ในกลุ่มนักศึกษาสายการเรียนวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้ นักศึกษาที่มีพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์น้อย พบในกลุ่มนักศึกษาชาย นักศึกษาสายการเรียนศึกษาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และนิเทศศาสตร์ และนักศึกษาที่ผลการเรียนน้อย ผลการวิจัยชี้ให้เห็นแนวทางการวิจัยที่สำคัญและการพัฒนา เพื่อเสริมสร้างนักศึกษาให้มีพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในทิศทางที่เหมาะสม

คำสำคัญ: พฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิ ความพร้อมใช้สื่อ สื่อสังคมออนไลน์

¹ บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของปริญญาโทระดับมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพัฒนาสังคม

² นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการพัฒนาสังคม คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

E-mail: yaowalak.tiawilai@gmail.com

³ รองศาสตราจารย์ ประจำคณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

⁴ ศาสตราจารย์ ประจำคณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

⁵ รองศาสตราจารย์ อติดาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทนำ

สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เช่น Facebook, YouTube, Line, Messenger, Instagram เป็นต้น กำลังได้รับความนิยมและมีผู้ใช้งานเพิ่มมากขึ้นทุกปี โดยใช้เป็นสื่อกลางในการเชื่อมโยงระหว่างผู้คนเข้าหากัน การสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการกำหนดความคิด พฤติกรรมต่าง ๆ รวมไปถึงวัฒนธรรมทางการสื่อสารสมัยใหม่ที่ได้รับอิทธิพลจากผู้คนในสังคม ผู้ใช้งานมีช่องทางการสื่อสารเป็นของตนเอง ที่ไม่มีข้อจำกัด ด้านเวลา พรมแดน มีพื้นที่ให้สร้างเนื้อหา เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารโต้ตอบกัน และสร้างความสัมพันธ์ได้หลายรูปแบบ การติดต่อสื่อสาร การแสดงออก และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกันผ่านสื่อสังคมออนไลน์จึงได้รับความนิยมมากที่สุดในกลุ่มของเยาวชน โดยเฉพาะในกลุ่มนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ชั้นปีที่ 3 หรือ 4 เป็นวัยที่กำลังแสวงหาข้อมูลข่าวสาร ชอบทดลองสิ่งแปลกใหม่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น บางคนแสดงออกบนสื่อสังคมออนไลน์ตามความต้องการของตนเอง เพราะคิดว่าเป็นพื้นที่ส่วนตัวบุคคล จึงขาดการยับยั้งชั่งใจ ควบคุมตนเอง และเนื่องจากมีประสบการณ์น้อย เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่เสี่ยงจึงรับเอาพฤติกรรม ค่านิยม และความเชื่อแบบผิด ๆ ไปใช้ในการตัดสินใจทำสิ่งที่ไม่เหมาะสมบนสื่อสังคมออนไลน์

หลายเหตุการณ์พบว่า การแสดงพฤติกรรมของเยาวชนเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และเป็นการเปิดพื้นที่ให้คนเข้ามาแสดงอารมณ์มากกว่าความคิดเห็น เกิดการดูหมิ่นเหยียดหยามผู้อื่น เป็นประเด็นที่เกิดการวิพากษ์วิจารณ์และถกเถียงกัน จนกลายเป็นการสร้าง “วาทกรรมแห่งความเกลียดชัง” (Hate speech) ส่งผลเสียต่อสุขภาพจิต นำไปสู่ความขัดแย้ง การละเมิดสิทธิ การทะเลาะวิวาท จนถึงขั้นทำร้ายร่างกาย และสร้างความแตกแยกในสังคม (สุนิดา ศิวปฐมชัย, 2558) ดังนั้น การสื่อสารด้วยการไม่นินทาต่อหน้า นำเสนอให้ข้อมูลจริง ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และตระหนักในคุณค่าความเป็นมนุษย์บนสื่อสังคมออนไลน์ จึงน่าจะเป็นการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิที่เหมาะสมที่สุด ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งแสวงหาปัจจัยเชิงเหตุที่สำคัญของพฤติกรรมสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผลการวิจัยนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเยาวชน โดยเฉพาะการส่งเสริมพฤติกรรมสื่อสารเชิงคุณธรรมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อแสวงหาตัวแปรเชิงเหตุที่สำคัญ ปริมาณการทำนาย และลำดับตัวทำนายของตัวทำนายในกลุ่มลักษณะสถานการณ์ กลุ่มจิตลักษณะเดิม และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ในนักศึกษาที่มีลักษณะชีวสังคมต่างกัน

การประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนนี้จะทำการประมวลทฤษฎีและผลการวิจัย เพื่อกำหนดความหมายและวิธีวัดของตัวแปรตาม ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดสมมติฐาน สรุปได้ดังนี้

พฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์: ความหมาย และวิธีวัด

การสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้เกิดผลกระทบต่อสังคม พื้นที่ส่วนนี้มักใช้แสดงออกถึงอัตลักษณ์ส่วนบุคคล และแสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ เนื่องจากการใช้งานที่ง่าย และแพร่กระจายข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ผู้ใช้งานจึงควรที่จะเป็นผู้สร้างสื่อไปในทางที่เหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง ควรมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เข้าใจความหมายที่ตรงกันและถูกต้อง ชัดเจน ไม่นำไปสู่ความรุนแรง ในงานวิจัยนี้ พฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์ แบ่งเป็น 2 องค์ประกอบ คือ 1) การให้ความเป็นธรรมเป็นการนำเสนอ บอกกล่าว ให้ข้อมูลที่แท้จริง โดยไม่กล่าวโจมตี ด่าทอ ซึ่งจะต้องผ่านการตรวจสอบอย่างละเอียดรอบคอบ และ 2) การเคารพในสิทธิของบุคคลด้วยการให้ความสำคัญในสิทธิเสรีภาพของการแสดงออกที่ทำได้อย่างอิสระ โดยให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และตระหนักในคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ วัดด้วยแบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า ประกอบด้วยมาตรวัด 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใหม่ จำนวน 16 ข้อ

ในการประมวลเอกสาร เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ใช้รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) ซึ่งเป็นแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ที่ใช้อธิบายปัจจัยเชิงสาเหตุที่สำคัญของพฤติกรรมหนึ่ง ๆ ประกอบด้วย 1) ลักษณะของสถานการณ์ปัจจุบัน (Situational Factors) 2) จิตลักษณะเดิม (Psychological Traits) 3) การปฏิสัมพันธ์แบบกลไก (Mechanical Interaction) ที่มีสาเหตุร่วมจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะสถานการณ์ กับจิตลักษณะเดิม และ 4) จิตลักษณะตามสถานการณ์ หรือการปฏิสัมพันธ์ในตน (Organismic Interaction) (Magnusson & Endler, 1977) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ลักษณะสถานการณ์กับพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์

ลักษณะสถานการณ์เป็นสภาพแวดล้อมทางสังคมที่บุคคลเผชิญ ซึ่งเอื้ออำนวยหรือเป็นอุปสรรค มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมในขณะนั้น ลักษณะสถานการณ์ที่สำคัญ 4 ประการ จึงถูกนำมาศึกษาในงานวิจัยนี้ว่าจะมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์อย่างไร

การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล เป็นการรับรู้ถึงการปฏิบัติของผู้ปกครองที่ให้ความรักเอาใจใส่ และรู้ว่าการที่จะลงโทษหรือให้รางวัล มีเหตุผลที่เหมาะสมกับความประพฤติของนักศึกษาและมีใช้กระทำไปตามอารมณ์ของผู้ปกครอง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, งามตา วณิชทานนท์ และคณะ, 2536) ที่ผ่านมาพบว่า ตัวแปรนี้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมที่จะกระทำพฤติกรรมในวัยรุ่น และยังมีความเกี่ยวข้องกับความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม การตระหนักในด้านต่าง ๆ และพฤติกรรมต่าง ๆ (วิลาวัลย์ คล้ายประยงค์, 2558; ดุจเดือน พันธุมนาวิน, 2556) จึงคาดว่า นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลมาก เป็นผู้ที่มีความสามารถในการควบคุมการใช้สื่อ ความพร้อม ความตระหนัก และพฤติกรรม การสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์มากกว่า นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลน้อย

การเห็นแบบอย่างที่ดีจากสื่อมวลชน เป็นรับรู้การสื่อสารจากสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ อย่างเคารพสิทธิ เช่น การเห็นข่าวที่รณรงค์ให้แชร์ที่เป็นความจริง เป็นต้น มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Bandura,

1977) ตัวแปรนี้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมที่จะกระทำในวัยรุ่น (ดุจเดือน พันธุนาวิณ, 2558) และมีความเกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม การตระหนัก และพฤติกรรมที่น่าปรารถนา (วันวิสา สรีระศาสตร์, 2554) ทำให้คาดว่า นักศึกษาที่เห็นแบบอย่างที่ดีจากสื่อมวลชนมาก เป็นผู้ที่มีความพร้อม และพฤติกรรมสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์มากกว่านักศึกษาที่เห็นแบบอย่างที่ดีจากสื่อมวลชนน้อย

การรับรู้ปทัสถานจากคนรอบข้าง เป็นการรับรู้ว่าคุณค่าที่สังคมให้ความสำคัญต่อนักศึกษา ต้องการให้ตนมีความเชื่อและการปฏิบัติตามการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ว่าควรหรือไม่ควรสื่อสารอย่างเคารพสิทธิ และตัวนักศึกษาจะคล้อยตามกลุ่มบุคคลเหล่านี้มากน้อยเพียงใดในการกระทำนั้น ผลการวิจัยที่ผ่านมาพบว่า ตัวแปรนี้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมที่จะกระทำ ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และการตระหนักในด้านต่าง ๆ และพฤติกรรมของวัยรุ่น (วิลาวลัย คล้ายประยงค์, 2558) เป็นต้น จึงคาดได้ว่า นักศึกษาที่รับรู้ปทัสถานจากคนรอบข้างมาก เป็นผู้ที่มีความสามารถในการควบคุมการใช้สื่อ ความพร้อม ความตระหนัก และพฤติกรรมสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์มากกว่านักศึกษาที่รับรู้ปทัสถานจากคนรอบข้างน้อย

การสนับสนุนทางสังคม โดยเฉพาะจากเพื่อน เป็นการรับรู้ที่ เพื่อนให้การสนับสนุนด้านอารมณ์-สังคม และข้อมูลข่าวสารในการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Bhanthumnavin, 2000) ผลงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า ตัวแปรนี้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมที่จะกระทำพฤติกรรม การรับรู้ความสามารถในการควบคุมของตนเอง และการตระหนักในด้านต่าง ๆ และพฤติกรรมของวัยรุ่น (ดุจเดือน พันธุนาวิณ, 2558; ปิยะ บูชา, อังคินันท์ อินทรกำแหง, จินตนา ต้นสุวรรณนนท์, 2561; วันวิสา สรีระศาสตร์, 2554) ทำให้คาดว่า นักศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมาก เป็นผู้ที่มีความพร้อม และพฤติกรรมสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์มากกว่านักศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนน้อย

จิตลักษณะเดิมกับพฤติกรรมสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์

จิตลักษณะเดิมเป็นสภาวะของจิตที่ค่อนข้างคงที่ ซึ่งสะสมมาจากอดีตถึงปัจจุบัน และไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่น่าปรารถนา ในงานวิจัยนี้จึงศึกษาจิตลักษณะเดิมที่สำคัญ 5 ตัวแปร ว่าจะมีความเกี่ยวข้องกับการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิอย่างไร มีรายละเอียดดังนี้

ลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตน เป็นลักษณะบุคลิกภาพที่สามารถคาดการณ์ได้ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นอาจจะเกิดกับตนเองได้และมีคุณค่า สามารถบังคับตนเองหรือปรับปรุงตน เพื่อสร้างพฤติกรรมที่น่าปรารถนา โดยการจัดการตนเอง และไม่พึ่งการควบคุมจากผู้อื่น (ดวงเดือน พันธุนาวิณ, 2547) มีงานวิจัยในวัยรุ่นพบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม เช่น พฤติกรรมจริยธรรมในการเรียน (กมลวรรณ คารมปราชญ์ คล้ายแก้ว, 2557) จึงคาดว่า นักศึกษาที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์มากกว่านักศึกษาที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย

ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นความสามารถที่จะประเมินอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นด้วยการเข้าใจอารมณ์ได้อย่างถูกต้อง การจัดการกับอารมณ์ ตรวจสอบประเมินผลและควบคุมหรือปรับอารมณ์ได้ การใช้ประโยชน์ด้วย

การเข้าใจและรู้อารมณ์แบบต่าง ๆ (Schutte, Malouff, Hall, Haggerty, Cooper, Golden, & Dornheim, 1998) จากผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม เช่น การปรับตัวในการเรียนภาคปฏิบัติ (กนกพร หมูพยัคฆ์ และคณะ, 2558) ทำให้คาดว่า นักศึกษาที่มีความฉลาดทางอารมณ์มาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์มากกว่านักศึกษาที่มีความฉลาดทางอารมณ์น้อย

การประเมินแก่นแห่งตน เป็นจิตลักษณะที่แสดงถึงบุคลิกภาพในความสามารถของการรับรู้และยอมรับข้อสรุปได้ มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความภาคภูมิใจในตนเอง 2) ประสิทธิภาพแห่งตนโดยทั่วไป 3) อาการทางประสาท 4) ความเชื่ออำนาจในตน (Judge, Locke, & Durham, 1997) ผลการวิจัยพบว่า การประเมินแก่นแห่งตนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมน่าปรารถนา เช่น การเป็นสมาชิกที่ดีในองค์การ (ดิษฐ์ ศุภสมุท และดุจเดือน พันธุมนาวิน, 2559) จึงคาดว่า นักศึกษาที่มีการประเมินแก่นแห่งตนมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์มากกว่านักศึกษาที่มีการประเมินแก่นแห่งตนน้อย

เอกลักษณ์ทางจริยธรรม เป็นการยึดมั่นทางจริยธรรมที่ตนเองยึดถือในการกำหนดหรือตัดสินทางเดินชีวิต ซึ่งอาจแตกต่างไปจากคนอื่นหรือสังคม แบ่งเป็น 2 มิติ คือ 1) การยอมรับจริยธรรมเข้ามาเป็นส่วนตน (Internalization) 2) การแสดงออกที่สะท้อนการมีจริยธรรม (Symbolization) (Aquino & Reed, 2002) ประเทศไทยมีการศึกษาอยู่บ้างและพบผลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมในต่างประเทศ (Aquino, McFerran & Laven, 2011) จึงคาดว่า นักศึกษาที่มีเอกลักษณ์ทางจริยธรรมมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์มากกว่านักศึกษาที่มีเอกลักษณ์ทางจริยธรรมน้อย

กลุ่มนิยม เป็นความเชื่อ ความคิด และพฤติกรรมของบุคคลที่คล้ายคลึงตามสิ่งที่สมาชิกส่วนใหญ่เห็นพ้อง มี 2 องค์ประกอบ คือ 1) กลุ่มนิยม (Collectivism) นิยมการเข้ากลุ่มรวมกัน และ 2)ปัจเจกนิยม (Individualism) ไม่ต้องการพึ่งคนอื่นเป็นตัวของตัวเองมาก (ดุจเดือน พันธุมนาวิน, 2557) ในอดีตทราบว่า กลุ่มนิยมน้อยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมต่าง ๆ เช่น เป้าหมายควบคุม (สินีรัตน์ โชติญาณนนท์, 2550) จึงคาดว่า นักศึกษาที่มีกลุ่มนิยมน้อย เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์มากกว่านักศึกษาที่มีกลุ่มนิยมมาก

จิตลักษณะตามสถานการณ์กับพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์

จิตลักษณะตามสถานการณ์มีสาเหตุเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะเดิมของบุคคลกับสถานการณ์ปัจจุบันภายในตัวบุคคล โดยมักจะแปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์โดยง่าย ตัวแปรที่สำคัญจึงถูกนำมาศึกษา 3 ตัวแปร มีรายละเอียดดังนี้

การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เป็นการตัดสินใจว่าตนเองสามารถสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีคุณธรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเชื่อว่าการใช้สื่อสังคมออนไลน์ขึ้นอยู่กับตนเอง และอยู่ภายใต้การควบคุมของตนเอง (Ajzen, 1991) พบว่า ตัวแปรนี้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมที่น่าปรารถนา เช่น พฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (ปณสาสน์ ตั้งเจริญ และศรีณย์ พิมพ์ทอง, 2561) พฤติกรรมการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ปิยะ บุษบา, อังศิรินทร์ อินทรกำแหง และจินตนา ต้นสุวรรณนนท์, 2561) จึงคาดว่า นักศึกษาที่มีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้สื่อสังคมออนไลน์มาก เป็น

ผู้ที่มีพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์มากกว่านักศึกษาที่มีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้สื่อสังคมออนไลน์น้อย

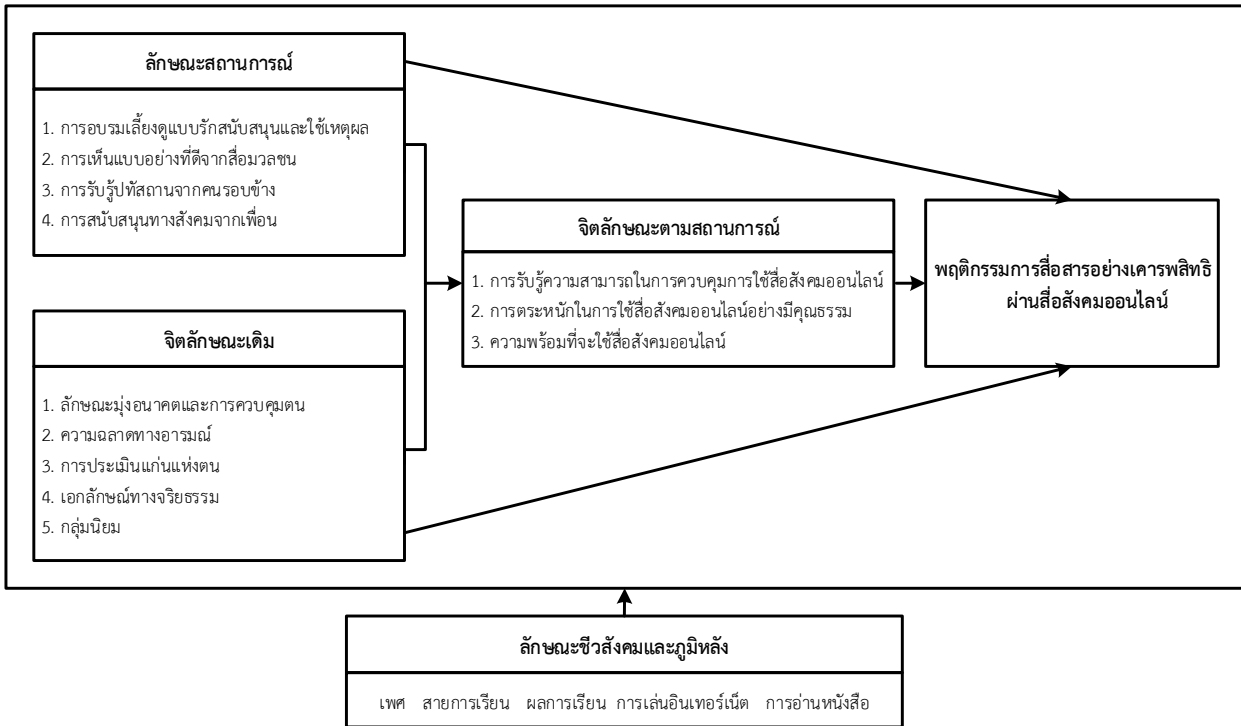
การตระหนักในการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีคุณธรรม เป็นการเห็นความจำเป็น รู้สึกผิดต่อสถานการณ์ที่ควรปฏิบัติต่อกันตามหลักการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีคุณธรรม (Rogers, 1983) พบผลการวิจัยว่า การตระหนักมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมที่น่าปรารถนา เช่น การช่วยลดภาวะโลกร้อน (วาสนา นัยพัฒน์, 2556) จึงคาดว่านักศึกษาที่มีการตระหนักในการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีคุณธรรมมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์มากกว่านักศึกษาที่มีการตระหนักในการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีคุณธรรมน้อย

ความพร้อมที่จะใช้สื่อสังคมออนไลน์ เป็นความตั้งใจหรือการหลีกเลี่ยง (Ajzen & Fishbein, 1980) ที่จะใช้สื่อสังคมออนไลน์ในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างมีความรับผิดชอบ เคารพสิทธิของผู้อื่น และมีมารยาท พบผลการวิจัยว่า ตัวแปรนี้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมนักศึกษาปริญญาตรี เช่น ความเห็นด้วยในการตั้งโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ (วิลาวัลย์ คล้ายประยงค์, 2558) จึงคาดว่า นักศึกษาที่มีความพร้อมที่จะใช้สื่อสังคมออนไลน์มาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์มากกว่านักศึกษาที่มีความพร้อมที่จะใช้สื่อสังคมออนไลน์น้อย

นอกจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ในงานวิจัยนี้ ได้ศึกษาลักษณะชีวสังคมและภูมิหลัง ได้แก่ เพศ สายการเรียน ผลการเรียน การอ่านหนังสือ การใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งพบว่า มีความเกี่ยวข้องกับจิตลักษณะและพฤติกรรมที่น่าปรารถนา (วันวิสา สรรีระศาสตร์, 2554; ศุภรางค์ อินทุณท์, 2552) จึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ แตกต่างกัน จากการประมวลเอกสารที่กล่าวมาข้างต้น จึงสรุปกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังภาพประกอบ 1

สมมติฐานการวิจัย

กลุ่มลักษณะสถานการณ์ (4 ตัวแปร ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล การเห็นแบบอย่างที่ดีจากสื่อมวลชน การรับรู้ทัศนคติจากคนรอบข้าง และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน) ร่วมกับกลุ่มจิตลักษณะเดิม (5 ตัวแปร ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตน ความฉลาดทางอารมณ์ การประเมินตนเองแห่งตน เอกลักษณะทางจริยธรรม และกลุ่มนิยม) และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ (3 ตัวแปร ได้แก่ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การตระหนักในการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีคุณธรรม และความพร้อมที่จะใช้สื่อสังคมออนไลน์) รวมทั้งสิ้น 12 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิมากกว่าตัวทำนายจากกลุ่มตัวแปรกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เพียงลำพังอย่างน้อย 5% ดังภาพ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์และเปรียบเทียบ (Correlational – Comparative Study) โดยเก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 และ 4 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนและกำหนดโควตา (Multi-Stage Quota Random Sampling) ด้วยการ 1) สุ่มพื้นที่ตั้งแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) 2) พื้นที่ ได้แก่ เขตกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด 2) สุ่มประเภทของมหาวิทยาลัยแบบชั้นภูมิ 2 ประเภท ได้แก่ มหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยราชภัฏ 3) สุ่มมหาวิทยาลัยอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก 4) สุ่มห้องเรียนของแต่ละมหาวิทยาลัยใน 4 สายการเรียน คือ วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และนิเทศศาสตร์ คาดว่ามีจำนวนนักศึกษาโดยเฉลี่ยห้องเรียนละ 40 คน เก็บข้อมูลได้ทั้งสิ้น 768 คน เมื่อคัดกรองแล้ว มีข้อมูลที่สมบูรณ์สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูล ได้จำนวน 702 คน

เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปร มีทั้งหมด 13 ฉบับ เป็นแบบวัดชนิดมาตรประเมินรวมค่า ประกอบด้วย ประโยคต่าง ๆ มีมาตร 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” หาคุณภาพของเครื่องมือด้วยการทดสอบใช้กับนักศึกษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 181 คน นำข้อมูลที่ได้มาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) ด้วยสถิติ Independent Sample t-test ใช้เทคนิค 27% (D'Agostino & Cureton, 1975) หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดที่ไม่รวมข้อนั้น (r Item-total Correlation) (Cohen, 1977) หาค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach

(1951) นำข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์จะนำมาหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) (Muthen & Muthen, 2007) มีรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลหาคุณภาพของเครื่องมือวัดด้วยการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (ค่า t) ค่า Item-total Correlation (ค่า r) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด

ลำดับที่	ชื่อตัวแปร	จำนวนข้อ		พิสัย		ค่าความเชื่อมั่น (α)	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)							
		เริ่มต้น	ใช้จริง	คะแนนต่ำสุด-สูงสุด	ค่า t***		ค่า r***	ค่า χ^2	df	P-value	RMSEA (≤ 0.06)	CFI (≥ 0.95)	TLI (≥ 0.95)	SRMR (≤ 0.08)
1.	การอบรมเลี้ยงดู**	12	12	17 ถึง 72	7.160 ถึง 18.524	0.319 ถึง 0.785	0.873	58.990	44	0.064	0.043	0.983	0.975	0.049
2.	การเห็นแบบอย่างที่ดี*	26	12	39 ถึง 72	2.881 ถึง 6.579	0.500 ถึง 0.685	0.881	60.794	46	0.071	0.042	0.983	0.976	0.044
3.	การรับรู้ที่สถานฯ*	25	17	51 ถึง 108	3.169 ถึง 10.222	0.367 ถึง 0.606	0.865	106.609	88	0.086	0.034	0.983	0.974	0.053
4.	การสนับสนุนทางสังคม*	16	10	30 ถึง 60	3.720 ถึง 7.457	0.200 ถึง 0.436	0.693	32.096	30	0.363	0.020	0.995	0.993	0.060
5.	มุ่งอนาคตควบคุมตน**	39	24	74 ถึง 143	4.027 ถึง 12.469	0.219 ถึง 0.691	0.847	204.548	203	0.456	0.006	0.999	0.998	0.071
6.	ความฉลาดทางอารมณ์**	16	12	42 ถึง 71	6.048 ถึง 10.861	0.318 ถึง 0.555	0.810	25.237	20	0.193	0.038	0.991	0.971	0.044
7.	การประเมินแก่นแห่งตน**	12	12	31 ถึง 72	3.539 ถึง 10.207	0.294 ถึง 0.509	0.776	34.273	33	0.407	0.015	0.997	0.995	0.044
8.	เอกลักษณ์ทางจริยธรรม**	16	12	34 ถึง 69	3.464 ถึง 9.642	0.129 ถึง 0.560	0.695	49.093	43	0.242	0.028	0.982	0.972	0.049
9.	กลุ่มนิยม**	14	10	11 ถึง 45	6.389 ถึง 8.702	0.210 ถึง 0.517	0.707	40.675	29	0.074	0.047	0.964	0.944	0.064
10.	การรับรู้ความสามารถ*	15	14	33 ถึง 84	4.691 ถึง 10.241	0.220 ถึง 0.627	0.853	80.310	63	0.070	0.039	0.977	0.967	0.045
11.	การตระหนักในการใช้*	17	12	16 ถึง 72	4.119 ถึง 8.407	0.253 ถึง 0.639	0.802	47.078	44	0.348	0.020	0.994	0.991	0.045
12.	ความพร้อมที่จะใช้สื่อ*	18	16	50 ถึง 96	4.896 ถึง 8.754	0.274 ถึง 0.594	0.805	90.648	86	0.345	0.017	0.994	0.992	0.047
13.	พลุสื่อสารเคารพสิทธิ*	20	16	46 ถึง 96	4.693 ถึง 9.310	0.307 ถึง 0.526	0.814	107.088	87	0.071	0.036	0.972	0.962	0.059

หมายเหตุ *แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในงานวิจัยนี้ **แบบวัดที่ผู้วิจัยนำของผู้อื่นมาใช้โดยตรง ***ในงานวิจัยนี้ให้ความสำคัญกับค่า t มากกว่าค่า r โดยเกณฑ์การคัดเลือกข้อคือ ค่า t ≥ 2.0 และค่า r ≥ 2.0 ในกรณีที่มีการวิเคราะห์ CFA พบว่า ค่าอื่น ๆ ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แต่ค่า χ^2 มีนัยสำคัญทางสถิติ จะใช้เกณฑ์อัตราส่วน 2:1 ระหว่าง χ^2 : df

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัด 2) สถิติพรรณนา (ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์) เพื่อการวิเคราะห์ลักษณะเบื้องต้นพิจารณาแยกกลุ่มย่อย และหาความสัมพันธ์ของตัวแปร และ 3) สถิติวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Enter และ Stepwise และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three - way Analysis of Variance) เพื่อหากกลุ่มเสี่ยง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตรวจสอบสมมติฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะข้อมูลเบื้องต้นของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 702 คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาหญิง จำนวน 423 คน (60.7%) กำลังศึกษาอยู่สายศึกษาศาสตร์ จำนวน 178 คน (25.4%) สายสังคมศาสตร์ จำนวน 196 คน (27.9%) สายวิทยาศาสตร์ จำนวน 153 คน (21.8%) และสายนิเทศศาสตร์ จำนวน 175 คน

(24.9%) มีผลการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 3.11 (SD = 0.46) ใช้เวลาในการเล่นอินเทอร์เน็ตเฉลี่ยเท่ากับ 402.25 นาที (SD = 270.31) และใช้เวลาในการอ่านหนังสือต่อวันเฉลี่ยเท่ากับ 102.25 นาที (SD = 128.256)

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (ตาราง 2) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในกลุ่มรวมกับพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์ทั้งทางบวกและทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิสูงสุด คือ ความพร้อมที่จะใช้สื่อสังคมออนไลน์ ($r = 0.768, p < .001$) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอื่น ๆ อยู่ระหว่าง -0.331 ถึง 0.826

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ในกลุ่มรวม

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	SD	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. การอบรมเลี้ยงดู	50.606	10.012												
2. การเห็นแบบอย่างที่ดี	54.328	8.255	.281**											
3. การรับรู้ทัศนจากคนรอบข้าง	77.340	14.381	.506**	.501**										
4. การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	41.065	6.960	.442**	.456**	.720**									
5. ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	101.470	16.209	.511**	.441**	.799**	.676**								
6. ความฉลาดทางอารมณ์	53.296	7.900	.281**	.500**	.383**	.363**	.423**							
7. การประเมินแก่ตนเอง	45.910	5.843	.444**	.283**	.443**	.447**	.539**	.426**						
8. เอกลักษณ์ทางจริยธรรม	50.652	6.448	.381**	.487**	.498**	.440**	.566**	.644**	.412**					
9. กลุ่มนิยม	29.120	7.037	-.374**	-.331**	-.632**	-.500**	-.680**	-.384**	-.433**	-.436**				
10. การรับรู้ความสามารถ	59.204	13.139	.453**	.321**	.750**	.638**	.686**	.260**	.415**	.347**	-.582**			
11. การตระหนักในการใช้สื่อ	49.508	11.469	.480**	.278**	.732**	.573**	.669**	.232**	.375**	.328**	-.595**	.826**		
12. ความพร้อมที่จะใช้สื่อ	68.630	12.046	.505**	.408**	.778**	.656**	.709**	.331**	.440**	.432**	-.603**	.810**	.789**	
13. พฤติกรรมสื่อสารอย่างเคารพสิทธิ	70.902	12.020	.498**	.335**	.691**	.584**	.666**	.306**	.444**	.436**	-.567**	.706**	.670**	.768**

หมายเหตุ * $p < .05$, ** $p < .01$

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตรวจสอบสมมติฐาน พบว่า ผลการทำนายพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิ โดยมีกลุ่มลักษณะสถานการณ์ กลุ่มจิตลักษณะเดิม และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์รวมทั้งสิ้น 12 ตัวแปร เป็นตัวทำนาย (ตาราง 3)

ผลการตรวจสอบปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) ระหว่างตัวทำนายที่มากเกินไป สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ มีน้อย ผลการตรวจสอบค่าอัตราความแปรปรวนเพื่อ (Variance Inflation Factor: VIF) ของตัวทำนายแต่ละตัวน้อยกว่า 10 (O'Brien, 2007: 673-690) รวมทั้งค่าความทน (Tolerance) ของตัวทำนายแต่ละตัวมีค่ามากกว่า 0.10 (Hair, Black, Babin, & Anderson, 2010: 212) ทำให้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปได้อย่างมั่นใจ (ศึกษาผลการวิจัยเพิ่มเติมได้ในงานวิจัยฉบับสมบูรณ์)

เมื่อนำคะแนนพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิ มาวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบ Enter และแบบ Stepwise (ตาราง 3) โดยใช้ตัวทำนายกลุ่มลักษณะสถานการณ์รวมกับกลุ่มจิตลักษณะเดิม (9 ตัวแปร) สามารถทำนายพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิ ในกลุ่มรวมได้ 55.4% (Adjusted R² = 54.8%, F = 95.610, $p < .001$) มีตัวทำนายสำคัญ 3 อันดับแรก คือ การรับรู้ทัศนจากคนรอบข้าง ลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตน

และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล (ค่าเบต้า 0.31, 0.16, 0.15 และ 0.10) พิจารณาการทำนายของกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ (3 ตัวแปร) สามารถทำนายพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิ ในกลุ่มรวมได้ 61.2% (Adjusted R² = 61.0%, F = 366.762, p < .001) มีตัวทำนายสำคัญ คือ ความพร้อมที่จะใช้สื่อสังคมออนไลน์ และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (ค่าเบต้า 0.57 และ 0.24) พิจารณาการทำนายของกลุ่มลักษณะสถานการณ์และกลุ่มจิตลักษณะเดิม ร่วมกับกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ รวม 12 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิ ในกลุ่มรวมได้ 64.6% (Adjusted R² = 64.0%, F = 104.847, p < .001) ตัวทำนายสำคัญ 3 อันดับแรก คือ ความพร้อมที่จะใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตน (ค่าเบต้า 0.43, 0.18 และ 0.11) และเมื่อพิจารณาในกลุ่มย่อย ตัวทำนายของแต่ละกลุ่มตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการสื่อสารได้ระหว่าง 48.9% ถึง 71.9%

นอกจากนี้ ยังวิเคราะห์ข้อมูลทีนอกเหนือสมมติฐาน เพื่อหาความเสี่ยง ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์ พิจารณาตามเพศ สายการเรียน และผลการเรียน ที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม (ตาราง 4) เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระทีละตัว คะแนนพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระทีละตัว ทั้ง 3 ตัวแปร คือ 1) นักศึกษาหญิง มีพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิมากกว่า นักศึกษาชาย (ค่าเฉลี่ย 72.126 และ 67.821) 2) นักศึกษาสายการเรียนสังคมศาสตร์ มีพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิมากที่สุด และ 3) นักศึกษาที่มีผลการเรียนมาก มีพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิมากกว่า นักศึกษาที่มีผลการเรียนน้อย (ค่าเฉลี่ย 72.566 และ 67.382) และยังพบอีกว่า คะแนนพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิยังแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทีละ 2 ตัวแปร คือ 1)

ตาราง 3 ปริมาณการทำนายและตัวทำนายของพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิ ด้วยตัวทำนายลักษณะสถานการณ์ จิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตามสถานการณ์ ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	จำนวน คน	ลักษณะสถานการณ์และจิตลักษณะเดิม)1-9(จิตลักษณะตามสถานการณ์)10-12(ลักษณะสถานการณ์ จิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตามสถานการณ์)1-2(แตกต่าง %
		ทำนาย %	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า	ทำนาย %	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า	ทำนาย %	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า	
รวม	702	55.4	3, 5, 1, 4, 9	.31, .16, .15, .10, -.14	61.2	12, 10	.57, .24	64.6	12, 10, 5, 1, 8, 9	.43, .18, .11, .09, .06, -.06	2.8
ชาย	274	53.3	3, 5, 7	.38, .30, .11	48.9	12, 10	.45, .28	58.1	10, 5, 3, 7, 2	.33, .24, .21, .10, -.10	4.8
หญิง	423	54.1	3, 5, 4, 9	.34, .19, .17, -.18	66.4	12, 10	.65, .18	68.4	12, 10, 1, 8	.58, .16, .11, .07	2.0
ศึกษาศาสตร์	178	61.6	3, 7, 1, 9	.36, .16, .16, -.23	66.6	12, 10, 11	.36, .32, .17	71.0	12, 10, 7, 9	.34, .32, .13, -.13	4.4
สังคมศาสตร์	196	49.8	3, 5, 1	.38, .29, .11	55.1	12, 10	.55, .20	58.7	12, 3, 1	.53, .21, .10	3.6
วิทยาศาสตร์	153	64.3	3, 9	.53, -.30	67.7	12	.79	71.9	12, 5, 9	.53, .19, -.18	4.2
นิเทศศาสตร์	175	52.8	3, 4, 1, 7	.34, .22, .19, .15	56.7	12, 10	.50, .27	62.6	12, 10, 7, 6	.41, .29, .13, .12	*5.9
ผลการเรียนน้อย	342	53.7	3, 1, 5, 9	.35, .15, .15, -.18	56.4	12, 10	.53, .24	60.9	12, 10, 5, 1	.40, .18, .17, .12	4.5
ผลการเรียนมาก	360	52.8	3, 5, 1, 4, 9	.28, .19, .15, .13, -.11	61.3	12, 10	.58, .23	64.8	12, 10, 5, 8, 1	.48, .16, .12, .08, .07	3.5
เล่นอินเทอร์เน็ตน้อย	380	57.6	3, 5, 7, 2	.42, .33, .13, -.10	60.2	12, 10	.52, .28	64.8	12, 5, 10, 7	.40, .22, .17, .10	4.6
เล่นอินเทอร์เน็ตมาก	322	56.3	3, 4, 1, 9	.30, .21, .20, -.18	62.9	12, 10	.62, .19	65.1	12, 10, 1, 8, 9	.48, .17, .11, .08, -.09	2.2
การอ่านหนังสือน้อย	357	50.3	3, 4, 7, 5, 9, 2	.28, .20, .14, .14, -.13, -.08	57.8	12, 10	.56, .23	61.6	12, 10, 7, 9	.49, .17, .14, -.09	3.8
การอ่านหนังสือมาก	345	62.5	3, 1, 5, 9	.36, .24, .15, -.14	63.8	12, 10	.57, .25	69.7	12, 5, 1, 10, 8, 7	.40, .19, .18, .16, .08, -.08	*5.9

หมายเหตุ ค่าเบต้าทุกตัวมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 หรือน้อยกว่า และ มีค่าเปอร์เซ็นต์ทำนายแตกต่างกันตั้งแต่ *5 ระหว่างตัวทำนายชุดที่ %5 กับตัวทำนายชุดที่ 3 หรือชุดที่ 4

ตัวที่ 1 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล ตัวที่ 2 การเห็นแบบอย่างที่ดีจากสื่อมวลชน ตัวที่ 3 การรับรู้ทัศนคติจากคนรอบข้าง ตัวที่ 4 การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ตัวที่ 5 ลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตน

ตัวที่ 6 ความฉลาดทางอารมณ์ ตัวที่ 7 การประเมินแก่ตนเอง ตัวที่ 8 เอกลักษณ์ทางจริยธรรม ตัวที่ 9 กลุ่มนิยม ตัวที่ 10 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ตัวที่ 11 การตระหนักในการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีคุณธรรม ตัวที่ 12 ความพร้อมที่จะใช้สื่อสังคมออนไลน์

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของกลุ่มลักษณะสถานการณ กลุ่มจิตลักษณะเดิม กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ พฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ตามเพศ สายการเรียน และผลการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มรวม

ตัวแปรตาม	จำนวน คน	ค่าเอฟ (แถวบน) และ ค่า partial eta squared (แถวล่าง)							% ทำนาย
		(ก)	(ข)	(ค)	กXข	กXค	ขXค	กXขXค	
		เพศ	สายการเรียน	ผลการเรียน					
พฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิ	697	20.395***	6.276***	29.582***	4.071**	0.517	3.850**	1.684	14.2
		0.029	0.027	0.042	0.018	0.001	0.017	0.007	

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของคะแนนการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์ พิจารณาตามเพศ และสายการเรียน กับ สายการเรียน และผลการเรียน ของนักศึกษาในกลุ่มรวม

ตอน 1

เพศ	สายการเรียน	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	74.357	72.212	70.269	69.411	67.447	67.375	64.251
						23	12	24	21	11	14	13
หญิง	สังคมศาสตร์	22	137	74.467	0.976	0.110	2.255	4.198*	5.056*	7.020*	7.092*	10.216*
หญิง	วิทยาศาสตร์	23	92	74.357	1.176	-	2.145	4.088*	4.946*	6.910*	6.982*	10.106*
ชาย	สังคมศาสตร์	12	59	72.212	1.463	-	-	1.943	2.801	4.765*	4.837*	7.961*
หญิง	นิเทศศาสตร์	24	122	70.269	1.018	-	-	-	0.858	2.822	2.894	6.018*
หญิง	ศึกษาศาสตร์	21	72	69.411	1.630	-	-	-	-	1.964	2.036	5.160*
ชาย	ศึกษาศาสตร์	11	104	67.447	1.105	-	-	-	-	-	0.072	3.196
ชาย	นิเทศศาสตร์	14	52	67.375	1.661	-	-	-	-	-	-	3.124
ชาย	วิทยาศาสตร์	13	59	64.251	1.545	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ * $p < .05$

ตอน 2

สายการเรียน	ผลการเรียน	รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	72.936	71.339	70.009	69.317	69.291	66.304	63.922
						12	42	21	32	31	41	11
สังคมศาสตร์	มาก	22	110	76.670	1.216	3.734*	5.331*	6.661*	7.353*	7.379*	10.366*	12.748*
ศึกษาศาสตร์	มาก	12	105	72.936	1.101	-	1.597	2.927	3.619*	3.645*	6.632*	9.014*
นิเทศศาสตร์	มาก	42	80	71.339	1.535	-	-	1.330	2.022	2.048*	5.035*	7.417*
สังคมศาสตร์	น้อย	21	86	70.009	1.271	-	-	-	0.692	0.718	3.705*	6.087*
วิทยาศาสตร์	มาก	32	62	69.317	1.526	-	-	-	-	0.026	3.013	5.395*
วิทยาศาสตร์	น้อย	31	89	69.291	1.200	-	-	-	-	-	2.987	5.369*
นิเทศศาสตร์	น้อย	41	94	66.304	1.199	-	-	-	-	-	-	2.382
ศึกษาศาสตร์	น้อย	11	71	63.922	1.633	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ * $p < .05$

เพศ และสายการเรียน (ตาราง 5 ตอน 1) 2) สายการเรียน และผลการเรียน (ตาราง 5 ตอน 2) และเมื่อนำค่าเฉลี่ยของ 8 กลุ่ม ที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระทั้งสองมาเปรียบเทียบกับกันเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe'

สรุปได้ว่า 1) นักศึกษาชายสายการเรียนสังคมศาสตร์ มีพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิมากกว่า นักศึกษาชายสายการเรียนอื่น 2) นักศึกษาหญิงสายการเรียนสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มีพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิมากกว่า นักศึกษาหญิงอีก 2 สายการเรียน 3) นักศึกษาหญิงสายการเรียนสังคมศาสตร์ มีพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิมากกว่า นักศึกษาชายสายการเรียนสังคมศาสตร์ และ 4) นักศึกษาสายการเรียนสังคมศาสตร์ที่มีผลการเรียนมาก มีพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิมากที่สุดใน 8 กลุ่ม

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน สรุปได้ว่า ไม่พบผลที่สนับสนุนสมมติฐานในกลุ่มรวม คือ ตัวทำนายกลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์ กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ 12 ตัวแปร มีปริมาณทำนายพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิได้มากกว่า ตัวทำนายกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงลำพังได้มากกว่าอย่างน้อย 5% ตามเกณฑ์ที่กำหนด แต่พบว่าตัวทำนายทั้ง 3 กลุ่ม เป็นตัวทำนายชุดรวมที่ทำนายได้ 64.6% ซึ่งมีปริมาณใกล้เคียงกับอำนาจทำนายของกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ (61.2%) และปรากฏผลที่สนับสนุนสมมติฐานใน 2 กลุ่มย่อย ได้แก่ 1) กลุ่มนักศึกษาสายการเรียนนิเทศศาสตร์ 2) กลุ่มนักศึกษาที่อ่านหนังสือมาก มีเปอร์เซ็นต์ที่แตกต่าง 5.9% เท่ากัน โดยมีความพร้อมที่จะใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นตัวแปรสำคัญที่สามารถทำนายพฤติกรรมได้สูงสุดในกลุ่มรวม ดังนั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจึงสนับสนุนสมมติฐานเพียงบางส่วนเท่านั้น สังเกตได้ว่า ตัวแปรที่เป็นตัวทำนายจะมาจากกลุ่มตัวแปรลักษณะสถานการณ์ กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ ผลการวิจัยจึงสนับสนุนรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Magnusson & Endler, 1977) และสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตอีกหลายเรื่องที่ทำการศึกษากรอบแนวคิดรูปแบบนี้ (ดิษฐ์ ศุภสมุทร และดุจเดือน พันธุมนาวิณ, 2559; Chopik, O'Brien, & Konrath, 2017; Vazsonyi et al., 2017)

นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่าตัวทำนายสำคัญที่เข้าร่วมทำนายพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิอันดับต้น ๆ ทั้งในกลุ่มรวมและเกือบทุกกลุ่มย่อย เป็นความพร้อมที่จะใช้สื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ ความพร้อมที่จะกระทำนี้ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action) (Ajzen & Fishbein, 1980) และทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior) (Ajzen, 1991) ถือว่าเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความใกล้ชิดกับพฤติกรรมมาก อธิบายได้ว่า เมื่อบุคคลมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งใดหรือมีความพร้อมที่จะกระทำแล้ว จะมีแนวโน้มในการมีพฤติกรรมนั้นมากขึ้น และความสำเร็จในการกระทำพฤติกรรมจะขึ้นอยู่กับทัศนคติหรือความพร้อมต่อการกระทำ การคล้อยตามกลุ่ม และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ส่งผลโดยผ่านเจตนาเชิงพฤติกรรม ขึ้นอยู่กับเจตนาเชิงพฤติกรรม และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมที่ส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมเช่นกัน ความสัมพันธ์เหล่านี้ยังปรากฏผลวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่สนับสนุนทฤษฎีนี้และสอดคล้องกับผลที่ได้ในประเด็นนี้ (ปิยะ บุษบา, อังคินันท์ อินทรกำแหง และจินตนา ต้นสุวรรณนนท์, 2561; Heirman et al., 2016; De Leeuw et al., 2015)

ในส่วนของนักศึกษาที่มีคะแนนพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์น้อย ได้แก่ นักศึกษาชาย นักศึกษาสายการเรียนศึกษาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และนิเทศศาสตร์ และนักศึกษาที่มีผลการเรียนน้อย ถือว่าเป็นนักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงที่จะกระทำพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา โดยปัจจัยปกป้องที่สำคัญ 3 ประการแรก คือ 1) ความพร้อมที่จะใช้สื่อสังคมออนไลน์ 2) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ 3) ลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตน และ 4) การประเมินแก่นแห่งตน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยที่พบว่า นักเรียนชาย และนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยน้อยเป็นกลุ่มเสี่ยงของพฤติกรรมเสี่ยงอย่างมีสติ (ตุจเดือน พันธมนาวิน, 2556)

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยและพัฒนา

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้ที่ศึกษาการทำนายพฤติกรรมด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (MRA) คงไม่เพียงพอที่จะนำมาศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์เพียงอย่างเดียว ควรทำศึกษาวิจัยเพื่อสร้างโมเดลปัจจัยความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของพฤติกรรม ด้วยวิธีวิเคราะห์อิทธิพล (Path Analysis) เพื่อจะศึกษาอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้โดยเฉพาะในเชิงของการวิเคราะห์อิทธิพล (PA) สามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จากงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ หากต้องการเห็นผลการศึกษาที่ชัดเจน ควรทำการศึกษาตัวแปรเชิงเหตุใดที่สำคัญต่อพฤติกรรมอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยการวิเคราะห์อิทธิพลแบบ Multiple Group Path Analysis เพื่อจะได้ทราบว่ามีความแตกต่างเชิงเหตุใดที่สำคัญต่อพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์เหมือนกันหรือแตกต่างกันในนักศึกษายชายเปรียบเทียบกับนักศึกษาหญิง หรือในนักศึกษาที่มีผลการเรียนน้อยเปรียบเทียบกับนักศึกษาที่มีผลการเรียนมาก

2. ผลการวิจัยในอดีตถูกค้นพบว่า สื่อมวลชนมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม แต่ในงานวิจัยนี้ไม่พบผลที่เด่นชัด ดังนั้น ควรศึกษาตัวแปรหรือกำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเป็นสื่อบุคคล (Personal Media) ถึงการรับรู้ประโยชน์และโทษของการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงการนำประเด็นทางด้านคุณธรรมมาศึกษาเพิ่ม เช่น จริยธรรมหลุด (Theory of Moral Disengagement) ของ Bandura (2002) ที่จะสามารถอธิบายการเป็นสื่อบุคคลในการนำเสนอข่าวสาร ข้อมูล เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง โดยไม่คำนึงถึงคุณธรรมและจริยธรรมที่มีต่อมนุษย์และสังคมส่วนรวม

3. ผลงานวิจัยนี้ทำให้ทราบว่า นักศึกษาที่มีพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิมีน้อย ควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับต้น ๆ โดยสามารถพัฒนาได้จากปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างพฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ ความพร้อมที่จะใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตน การประเมินแก่นแห่งตน ตัวอย่างเช่น กรณีที่ 1 การพัฒนาให้เกิดความพร้อมที่จะใช้สื่อสังคมออนไลน์ จะพัฒนาเพื่อให้การหลีกเลี่ยงที่จะใช้สื่อสังคมออนไลน์ในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ถ้าจำเป็นต้องแสดงความรู้สึก (Post) และส่งต่อข้อความ (Share) จะอ่านและพิจารณาอย่างรอบคอบก่อน และถ้าทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนจะลบและขอโทษผู้ที่เดือดร้อนทันที หรือหากต้องการพัฒนาให้เกิดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้สามารถควบคุมตนเองใช้

สื่อสังคมออนไลน์จะต้องนำเสนอข้อมูลที่เป็นจริง ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ด้วยการยอมเสียเวลาที่จะตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งที่มา ก่อนแชร์ออกไป กรณีที่ 2 สามารถพัฒนาได้ด้วยการใช้สื่อเป็นตัวกระตุ้นที่จะชี้ให้เห็นถึงประโยชน์-โทษ และผลกระทบที่เกิดจากการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์โดยไม่เคารพสิทธิ เมื่อนักศึกษาตระหนักถึงผลของการกระทำนั้น จะสามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นตามมาได้และจะควบคุมตัวเองไม่ให้กระทำการที่ไม่เหมาะสม การจะพัฒนาในส่วนนี้จะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับคุณลักษณะของนักศึกษา เพื่อไม่ให้เกิดแรงต่อต้าน ซึ่งจะสามารถนำไปสู่การปรับเปลี่ยนทัศนคติ มีความพร้อม และรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง และนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามที่คาดหวังได้ สำหรับนักศึกษาทั่วไปสามารถพัฒนาได้เช่นเดียวกับนักศึกษาที่มีพฤติกรรมสื่อสารอย่างเคารพสิทธิในน้อย ข้อมูลเหล่านี้สามารถนำไปใช้ในการวางนโยบายและแผนงานการพัฒนานักศึกษาวัยรุ่นกลุ่มเสี่ยง เพื่อให้มีพฤติกรรมสื่อสารอย่างเคารพสิทธิผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่เหมาะสมได้

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร หมู่พยัคฆ์, จรินทร์ทิพย์ อุดมพันธุ์รัก, ชลียา กัญพัฒน์พร, ชัญญา แสงจันทร์, และพวงเพชร เกษรสมุทร. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล. *วารสารพยาบาลศาสตร์*, 33(1), 55-65.
- กมลวรรณ คารมปราณี คล้ายแก้ว. (2557). ปัจจัยทางด้านสถานการณ์ในครอบครัว สถาบันการศึกษาและจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจริยธรรมในการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*, 6(1), 159-175.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน งามตา วนินทานนท์ และคณะ. (2536). *ลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน*. รายงานการวิจัย. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2547). *หัวหน้าจะพัฒนาจิตลักษณะ ด้านมุ่งอนาคตและควบคุมตนเองได้อย่างไร*. บทความประกอบการบรรยายในการสัมมนา เรื่อง “ผลผลิตวิจัยระบบพฤติกรรมไทย เร่งไขปัญหา ร่วมพัฒนาเยาวชน”. กรุงเทพฯ ฯ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ร่วมกับคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อการวิจัยและพัฒนาาระบบพฤติกรรมไทย.
- ดิษฐ์ ศุภสมุทร และดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2559). ปัจจัยเชิงเหตุแบบบูรณาการทางด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมบริการบนเครื่องบินของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*, 8(1), 42-62.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2556). *ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมเสี่ยงอย่างมีสติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา*. รายงานการวิจัย. โครงการวิจัยแม่บท: การวิจัยและพัฒนาาระบบพฤติกรรมไทย, สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

- คุณเดือน พันธมนานิน. (2557). การวิจัยและพัฒนาเครื่องมือวัดพฤติกรรมการเป็นนักวิจัยในบุคคลหลายประเภท. ภายใต้แผนงานวิจัย พหุสาเหตุของความพร้อมและศักยภาพของการเป็นนักวิจัยของนักศึกษา และนักวิชาการไทย. รายงานการวิจัย. คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- คุณเดือน พันธมนานิน. (2558). ปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมและศักยภาพของการเป็นนักวิจัยของบุคคลหลายประเภท: ระดับนักศึกษาปริญญาตรี. ภายใต้แผนงานวิจัย พหุสาเหตุของความพร้อมและศักยภาพของการเป็นนักวิจัยของนักศึกษา และนักวิชาการไทย. รายงานการวิจัย. คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปณสาสน์ ตั้งเจริญ และศรีณีย์ พิมพ์ทอง. (2561). สถานการณ์ทางสังคมและจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, 10(1), 146-165.
- ปิยะ บุษบา, อังศิรินทร์ อินทรกำแหง และจินตนา ต้นสุวรรณนนท์. (2561). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. วารสารพฤติกรรมศาสตร์, 24(1), 83-102.
- วันวิสา สิริระศาสตร์. (2554). ปัจจัยเชิงสาเหตุด้านสถานการณ์ทางสังคม และการมีภูมิคุ้มกันทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัยของนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์.
- วาสนา นัยพัฒน์. (2556). ความรู้ ความตระหนัก และพฤติกรรมการช่วยลดภาวะโลกร้อนของนักเรียนพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก. วารสารพยาบาลทหารบก, 14(3), 170-179.
- วิลาวัลย์ คล้ายประยงค์. (2558). ปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะ สถานการณ์ และการรับรู้ทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ และการยอมรับโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในนักศึกษาปริญญาตรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, สาขาการบริหารการพัฒนาสังคม.
- ศุภรางค์ อินทუნท์. (2552). ปัจจัยเชิงสาเหตุทางจิตสังคมและปัจจัยเชิงผลด้านการจัดการกับความเครียดของพฤติกรรมรักการอ่านในนักเรียนวัยรุ่น. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์.
- สินีรัตน์ โชติญาณนนท์. (2550). บทบาทของเพศ บทบาททางเพศ และความเป็นปัจเจกนิยม-คติรวมหมู่ต่อการเสียใจภายหลัง และเป้าหมายการควบคุม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คณะจิตวิทยา, สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม.
- สุนิดา ศิวปฐมชัย. (2558). บทเรียนจากดราม่าในโลกออนไลน์: ถ่าย-แชร์-แฉ สร้างกระแสสังคม. มหิตลสาร, 80(6).

- Ajzen, I. (1991). *Theory of Planned Behavior*. Organizational Behavior and Human Decision Processes. New Jersey: Prentice-Hall.
- Ajzen, I., & Fishbein, M. (1980). *Understanding attitudes and predicting social behavior*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Aquino, K., & Reed, I. I. (2002). The self-importance of moral identity. *Journal of personality and social psychology*, 83(6), 1423.
- Aquino, K., McFerran, B., & Laven, M. (2011). Moral identity and the experience of moral elevation in response to acts of uncommon goodness. *Journal of Personality and Social Psychology*, 100(4), 703-718.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215.
- Bandura, A. (2002). Selective moral disengagement in the exercise of moral agency. *Journal of moral education*, 31(2), 101-119.
- Bhanthumnavin, D. (Duchduen). 2000. Importance of Supervisory Social Support and its Implication for HRD in Thailand. *Psychology and Developing Societies*. 12(2), 155-166.
- Chopik, W. J., O'Brien, E., & Konrath, S. H. (2017). Differences in empathic concern and perspective taking across 63 countries. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 48(1), 23-38.
- Cohen, J. (1977). *Statistical power analysis for the behavioral sciences*. (rev. ed.). New York: Academic Press.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16, 297-334.
- D'Agostino, R. B., & Cureton, E. E. (1975). The 27 percent rule revisited. *Educational and Psychological Measurement*, 35(1), 47-50.
- De Leeuw, A., Valois, P., Ajzen, I., & Schmidt, P. (2015). Using the theory of planned behavior to identify key beliefs underlying pro-environmental behavior in high-school students: Implications for educational interventions. *Journal of Environmental Psychology*, 42, 128-138.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis*. (7th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Education.
- Heirman, W., Walrave, M., Vermeulen, A., Ponnet, K., Vandebosch, H., & Hardies, K. (2016). Applying the theory of planned behavior to adolescents' acceptance of online friendship requests sent by strangers. *Telematics and Informatics*, 33(4), 1119-1129.

- Judge, T. A., Locke, E. A., & Durham, C. C. (1997). The dispositional causes of job satisfaction: A core evaluations approach. *Research in Organizational Behavior*, 19, 151-188.
- Magnusson, D., & Endler, N. S. (1977). *Personality at the crossroads: Current issues in interactionism psychology*. New Jersey: LEA Publishers.
- Muthén, L. K., & Muthén, B. O. (2007). *Mplus User's Guide*. (6th ed.). Los Angeles, CA: Muthén & Muthén.
- O'Brien, R. M. (2007). A caution regarding rules of thumb for variance inflation factors. *Quality & Quantity*, 41(5), 673-690.
- Rogers, E.M. (1983). *Diffusion of Innovations*. (3rd ed.). The Free Press, New York: USA.
- Schutte, N.S., Malouff, J.M., Hall, L.E., Haggerty, D.J., Cooper, J.T., Golden, C.J., Dornheim, L. (1998). Development and validation of a measure of emotional intelligence. *Personality and Individual Differences*, 25, 167-177.
- Vazsonyi, A. T., Ksinan Jiskrova, G., Özdemir, Y., & Bell, M. M. (2017). Bullying and Cyberbullying in Turkish Adolescents: Direct and Indirect Effects of Parenting Processes. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 48(8), 1153-1171.

Translated Thai References (ส่วนที่แปลรายการอ้างอิงภาษาไทย)

- Bhanthumnavin, D. (2004). *How can leader develop future orientation and self-control of followers? The article of seminar on "Thai behavioral research system solve the problem and develop youth"*. Bangkok: National Research Council of Thailand and the National Commission for Research and Development of Thai Behavioral Systems.
- Bhanthumnavin, D. (2013). *Antecedents and consequences of mindful risk-taking behavior in secondary school students*. Complete research report. National Research Council of Thailand, Research and Development of Thai Behavioral Systems.
- Bhanthumnavin, D. (2014). *Multi-dimensional test construction of readiness and potential to become researchers in different types of individuals*. Research program Multi-causal factor of readiness and potential to become researcher in university students and Thai scholars. Complete research report. National Institute of Development Administration, School of Social and Environmental Development.
- Bhanthumnavin, D. (2015). *Antecedents of readiness and potential to become researches in different types of individuals: University students*. Research program Multi-causal factor of readiness and potential to become researcher in university students and Thai

scholars. Complete research report. National Institute of Development Administration, School of Social and Environmental Development.

Bhanthumnavin, D., Vanindananda, N., et al. (1993). *Psychological and behavioral characteristics of school adolescents from at-risk families and preventive factors*. Complete research report. The board of national youth bureau

Boocha, P., Intarakamhang, U., & Tansuwannond, C. (2017). The causal relationship model of psychosocial factors affecting e-learning behavior of undergraduate student. *Journal of Behavioral Science, 24*(1), 83-102.

Chotiyannont, S. (2007). *The roles of sex, gender-role, and degrees of individualism-collectivism in regret and regulatory focus*. (Master's Thesis). Chulalongkorn University, Faculty of Psychology.

Intoon, S. (2009). *Reading behavior of adolescents: its psycho – social antecedents and consequential stress coping*. (Master's Thesis). Srinakharinwirot University, Graduate School.

Klaykaew, K. K. (2013). Family and educational institution situations and psychological characteristic related to ethical behaviors of undergraduate students. *Journal of Behavioral Science for Development, 6*(1), 159-175.

Klayprayong, W. (2015). *Psychological Characteristics, Situational Factors and Social Norm Related to Attitude and Acceptance of Nuclear Power Plant in Thai Undergraduate Students*. (Master's Thesis). National Institute of Development Administration, School of Social and Environmental Development.

Moopayak, K., Udomphanthurak, J., Kanyapattanaporn, C., Sangchan, C., & Kaesornsamut, P. (2015). Correlation between Emotional Intelligence and Adaptive Behaviors of Nursing Students. *Journal of Nursing Science, 33*(1), 55-65.

Naiyapatana, W. (2013). Knowledge, consciousness, and behaviors in reducing global warming of nursing students, the royal thai army nursing college. *Journal of The Royal Thai Army Nurses, 14*(3), 170-179.

Sareerasart, W. (2011). *The relationship among social situations and psychological immunity to internet behavior focusing on safety and usefulness of female students in high schools with and without internet safety project*. (Master's Thesis). Srinakharinwirot University, Graduate School.

- Siwathomchai, S. (2015). The lesson learn of conflict in social networks: Take-Share-Reveal. *MU Newsletter*, 80(6), 11.
- Supasamut, D., Bhanthumnavin, D. (2016). Integration of psychological and situational antecedents of in-flight service behavior in cabin crew. *Behavioral Science for Development*, 8(1), 42-62.
- Tungcharoen, P., & Pimthong, S. (2018). Social situational and psychological factors related to active citizen behavior among undergraduate students of Srinakharinwirot University. *Behavioral Science for Development*, 10(1), 146-165.

3SRi